

Saksbehandler: Gard Lindseth

Referanser:
KM 10/07

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
23.01.2008	Vedtak KM-sak 10_07.pdf	21977

Økonomisk globalisering som utfordring til kirkene. Oppfølging av KM-sak 10/07

Sammendrag

KM-sakens primære adressat er norske myndigheter og ansvarlige politiske aktører som utfordres til å reformere det globale handels- og finanssystemet. Til slutt i vedtaket (punkt 8 og 9) pekes det imidlertid på det særskilte ansvaret Den norske kirke har for å jobbe videre med denne tematikken. Det er dette anliggende som blir diskutert i dette sakspapiret.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar orienteringen til etterretning.

Saksorientering

Nedenfor diskuteres de ulike strekpunktene under vedtaks punkt 8 og 9.

Punkt 8 lyder "Vi ser at vi som kirke har et ansvar for å jobbe for en mer global rettferdig verden ved å:"

8.1 ..bygge allianser med sosiale bevegelser og fagforeninger globalt og nasjonalt som arbeider for et rettferdig handels- og finanssystem

- I 2008 dekkes dette primært gjennom deltakelse i ForUM for utvikling og miljøarbeidsgruppe på Finansiering for utvikling. ForUM har innbudt alle sine medlemsorganisasjoner til å delta i forberedelsesprosessen fram til et nytt toppmøte i FN-regi om Finansiering for Utvikling (FFD). Toppmøtet planlegges i andre halvdel av 2008, i Doha, Qatar, og Norge har sammen med Egypt påtatt seg å være tilrettelegger for prosessen (se <http://www.un.org/esa/ffd/>).

8.2 ...sørge for at den interreligiøse dialogen som Den norske kirke deltar i, også tar opp i seg spørsmål om global økonomisk rettferdighet

- Økonomisk globalisering vil sammen med andre sosial-etiske spørsmål som klimaspørsmål, hiv/aids og sosial rettferdighet, være satsingsområder i den interreligiøse dialogen for 2008 (jf. strategien for MKRs interreligiøse engasjement).

8.3 ..bruke penger og forvalte ressurser i tråd med etiske og sosiale retningslinjer for global bærekraft og rettferdighet

- Hva betyr dette for Kirkerådet som organisasjon? Bør vi klare oss med mindre ressurser for å klare de samme oppgavene?
- Hvordan kan oppfordringen om rett forvaltning av ressurser adresseres tydeligere til menigheter og medlemmer i Den norske kirke?
- Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap (KNIF) representerer over 70 kristne organisasjoner og kirkesamfunn, og har som sin oppgave å fremforhandle best mulige avtaler med bedrifter og selskaper om leveranser av varer og tjenester. Den norske kirke er medlem i KNIF (KA sitter i KNIFs styre). KNIF har opprettet etiske retningslinjer som bedriftene må signere gjennom en tillitserklæring. Det er derfor beklagelig at minst to av KNIFs samarbeidspartnere er involvert i skatteparadiser (Bama og Norwegian). Den norske kirke kan arbeide aktivt for å innlemme krav i KNIF om at selskaper ikke må være involvert i bruk av skatteparadiser.

8.4 ..ta i bruk Fairtrade-sertifiserte varer fra utviklingsland

- Å ta i bruk Fairtrade-varer er en integrert del av arbeidet med å bli Grønn Menighet. Dette arbeidet er således noe som allerede promoteres av Den norske kirke og den nasjonale ressursgruppen for miljø, forbruk og rettferd.

- Menighetene kan jobbe for at sin by/kommune blir sertifisert som Fairtrade-by/-kommune i Norge. Da må man tilfredsstillte visse krav som er satt opp av Stiftelsen Fairtrade Max Havelaar Norge. For å beholde tittelen må byen/kommunen tilfredsstillte høyere krav for hvert år.

8.5 ..utfordre Opplysningsvesenets fond (OVF) til i større grad å sikre at en betydelig andel av de kirkelige fondsmidler kan plasseres i utviklingsfremmende prosjekter

- Etter at OVF ble skilt ut fra departementet, ble det i samarbeid med Kirkerådet utviklet et sett etiske retningslinjer for fondet. Retningslinjer spesifiserer hva fondet ikke skal investere i, samt hvilke positive og samfunnsnyttige investeringer en særlig bør investere i. Direktør i OVF, Even Sundbye, presenterte i november 2006 porteføljen OVF har på samfunnsbevisste investeringer for MKR. Noen av postene ble diskutert litt nærmere. Vi utfordret OVF til i større grad å støtte opp om de temaer og prosjekter som er viktig for oss i kirken, herunder særlig klima og miljø. Sundbye la den gang vekt på at de hele tiden vurderer initiativ som tar sikte på å gjøre etisk vurderinger av investeringer. Et nytt møte med OVF om denne tematikken vil bli holdt 5. mars 2008.

8.6 ..fortsette den teologiske refleksjonen omkring fattigdom, rikdom og rettferdighet og videreutvikle Den norske kirkes forståelse og etiske tenking omkring disse spørsmålene

- Det er naturlig at denne utfordringen rettes til Teologisk nemnd som kan vurdere et opplegg for en videre teologisk refleksjon. Her må KM-saken om miljø og om globalisering sees i sammenheng.
- Som en oppfølger av KM-saken om miljø tenker Presteforeningen å ta opp tematikken på deres landskonferanse april 2008 hvor tillitsvalgte prester (ca 80) fra hele landet samles. De ønsker å bruke dette som en Kick-off i forhold til et undervisningsopplegg som de vil kjøre overfor alle proster og lokalt tillitsvalgte i løpet av 2008. De tenker å la dette bli en kompetansesak i alle landets prostier med innsteget: "Teologisk og ideologisk arbeid videre i forhold til klimautfordringen". Hvis det lages et studieopplegg, er dette noe som Kirkerådet/MKR bør kobles på – slik at vi kan være med i utformingen og spredningen av materiell.

9. Vi ber om at de sentralkirkelige råd fortsatt bidrar aktivt i Kirkenes verdensråds AGAPE-prosess, at saken følges opp spesielt gjennom Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) og Den norske kirkes nord/sør-informasjons (KUIs) arbeid i forhold til menighetene, og at arbeidet på dette feltet blir en orienteringssak til Kirkemøtet 2008.

- Den norske kirke er meldt inn som en viktig og seriøs aktør i AGAPE-prosessen. Leder i KISP deltok på en AGAPE-konferanse i Tanzania november 2007 og presenterte Dnks ståsted i forhold til AGAPE-tematikken. Kirkenes Verdensråd planlegger nye møter i AGAPE-prosessen i 2008, og Den norske kirke vil være representert.
- KUI planlegger fagdag for utdanningsinstitusjoner oktober 2008 med tema "Kirken og den økonomiske globalisering".

- I forbindelse med liturgisk materiell til året nord/sør-søndag (oktober) planlegger KUI å fokusere på temaet Økonomisk globalisering.
- KISP dokumentet "Kirken og den økonomisk globaliseringen" kan være utgangspunkt for et studieopplegg i menighetene.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Arbeidet er budsjettert for 2008. Det bør diskuteres hvorvidt det skal brukes mer penger. Evt. om tematikken "rett forvaltning av ressurser" innebærer at vi skal tenke radikalt nytt om hvordan Den norske kirke bruker penger. Samtidig er det en riktig bruk av ressurser å arbeide med global urettferdighet.

KM-sak 10/07

Økonomisk globalisering som utfordring til kirkene

Gud vil rettferdighet og har satt oss til å forvalte jordens ressurser til beste for alle mennesker. I ydmykhet bekjenner vi at vi har sviktet. Vår tro på Jesus Kristus gir håp og kraft til på ny å arbeide for en rett forvaltning av de ressurser Gud har betrodd menneskeheten.

1. Vi bekjenner at vi som kirke i nord har del i en arv som gjør oss tydelig medansvarlige i en politisk og økonomisk utvikling basert på grov utbytting av mennesker og naturressurser i sør. Vi må arbeide oss fram til en dypere erkjennelse av hvordan denne urettferdigheten er oppstått, og hva vi kan gjøre for å skape en mer rettferdig verden.
2. Vi erkjenner at dagens globale handels- og finansinstitusjoner (Verdens Handelsorganisasjon, Det internasjonale pengefondet og Verdensbanken) ikke i tilstrekkelig grad ivaretar de fattigstes behov og interesser. Disse globale handels- og finansinstitusjonene må reformeres og demokratiseres slik at de fattigste landene får reell medbestemmelse.
3. Vi vil som kirke i nord stå solidarisk med dem som lider under den urett dagens globale handels- og finanssystem skaper.
4. Vi oppfordrer norske myndigheter, næringsliv, organisasjoner og andre aktører, til å ha en helhetlig og konkret tilnærming til globaliseringens utfordringer, der:
 - fattigdomsreduksjon og miljø sees i sammenheng
 - en arbeider for et forpliktende globalt menneskerettighetsregime og demokratisk legitime overnasjonale ordninger (FN o.a.).
5. Vi ber norske myndigheter arbeide for et reformert globalt handelssystem, der:
 - bedre markedstilgang kombineres med handelsrelatert bistand som bygger opp de fattige lands eksportkapasitet og kompetanse
 - det utvikles et rettferdig globalt handelsregime som er økologisk bæredyktig, og hvor alle land er jevnbyrdige med hensyn til påvirkning av reglene
 - eksportdrivende subsidier i de rike land fjernes
 - det legges mer aktivt til rette for norsk import fra utviklingsland framfor fra industrialiserte land
 - det blir slutt på all dumping av rike lands subsidierte produkter på fattige lands markeder, og at fattige land presses til å åpne sine markeder for dem
 - fattige land ikke tappes for arbeidskraft og kompetanse
 - fattige land får beskytte sin matsikkerhet på fisk og landbruk
 - fattige land får tilgang på billig kvalitetsmedisin og mulighet til å bekjempe epidemiske sykdommer og andre sykdommer som truer store befolkninger.

6. Vi ber norske myndigheter arbeide for et reformert globalt finanssystem, der:
- all illegitim gjeld og gjeld som på annen måte ikke er bærekraftig slettes betingelsesløst og utenfor bistandsbudsjettet
 - det ikke stilles krav om betingelser om økonomisk liberalisering og privatisering i forbindelse med bistand og lån til fattige land
 - kampen mot korrupsjon og skatteparadis støttes
 - internasjonale konvensjoner for menneskerettigheter og faglige rettigheter må være et mål for lån og bistand
 - det etableres globale finansieringsordninger for utvikling, som f.eks. valutaskatt eller CO2 skatt.
7. Vi har som et av verdens rikeste land og med vår store petroleumsformue muligheter og et særlig moralsk ansvar til å bidra til en mer rettferdig verden. Vi ber norske myndigheter:
- sørge for at norske olje- og gasselskaper holder de høyeste standarder innenfor arbeidsrettigheter, etikk og miljø, samt å sikre en reell kompetanseoverføring til de fattige landene og at den lokale befolkningen har innflytelse på de beslutninger som taes
 - synliggjøre og ta ansvar for miljø- og klimakonsekvensene av programmet "Olje for utvikling"
 - utvikle Petroleumsfondet i en slik retning at det i større grad kan komme de fattigste i verden til gode
8. Vi ser at vi som kirke har et ansvar for å jobbe for en mer global rettferdig verden ved å:
- bygge allianser med sosiale bevegelser og fagforeninger globalt og nasjonalt som arbeider for et rettferdig handels- og finanssystem
 - sørge for at den inter-religiøse dialogen, som Den norske kirke deltar i, også tar opp i seg spørsmål om global økonomisk rettferdighet
 - bruke penger og forvalte ressurser i tråd med etiske og sosiale retningslinjer for global bærekraft og rettferdighet
 - ta i bruk Fairtrade sertifiserte varer fra utviklingsland.
 - utfordre Opplysningsvesenets fond (OVF) til i større grad å sikre at en betydelig andel av de kirkelige fondsmidler kan plasseres i utviklingsfremmende prosjekter
 - fortsette den teologiske refleksjonen omkring fattigdom, rikdom og rettferdighet og videreutvikle Den norske kirkes forståelse og etiske tenking omkring disse spørsmålene.
9. Vi ber om at de sentralkirkelige råd fortsatt bidrar aktivt i Kirkenes verdensråds AGAPE-prosess, at saken følges opp spesielt gjennom Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) og Den norske kirkes nord/sør-informasjons (KUIs) arbeid i forhold til menighetene, og at arbeidet på dette feltet blir en orienteringssak til Kirkemøtet 2008.

- - -

Enstemming vedtatt.